Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/1682

13.6.2024.

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2024/1682

(2024. gada 4. marts),

ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1009 groza attiecībā uz pārstrādātu kūtsmēslu kā ES mēslošanas līdzekļu komponentmateriāla pievienošanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1009 (2019. gada 5. jūnijs), ar ko nosaka noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus, un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1069/2009 un (EK) Nr. 1107/2009 un atceļ Regulu (EK) Nr. 2003/2003 ([1]), un jo īpaši tās 42. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Regula (ES) 2019/1009 noteic noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus. ES mēslošanas līdzekļi var saturēt atvasinātus produktus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1069/2009 ([2]) nozīmē. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1069/2009 5. pantu Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1605 ([3]) tika noteikts ražošanas ķēdes beigu punkts attiecībā uz pārstrādātiem kūtsmēsliem.

(2) Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1009 42. panta 5. punkta otro daļu Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (*JRC*) pārstrādātos kūtsmēslus ir novērtējis attiecībā uz relevantiem aspektiem, kuri nav ņemti vērā, kad noteikts ražošanas ķēdes beigu punkts ([4]).

(3) Pārstrādātiem kūtsmēsliem piemīt lielapjoma tirdzniecības potenciāls iekšējā tirgū, jo tie ir atvasināts produkts, ko bieži izmanto organiskajos mēslošanas līdzekļos un augsnes ielabotājos. Nosakot prasības par pārstrādātus kūtsmēslus saturošu ES mēslošanas līdzekļu *CE* marķējumu, tiktu atvieglota šādu līdzekļu tirdzniecība iekšējā tirgū. *JRC* ir secinājis, ka pārstrādātu kūtsmēslu ieviešana 10. komponentmateriālu kategorijā Regulas (ES) 2019/1009 II pielikumā atvieglotu arī Padomes Direktīvas 91/676/EEK ([5]) īstenošanu, jo veicinātu pārstrādātu kūtsmēslu pārvietošanu no reģioniem ar lielu barības elementu koncentrāciju uz reģioniem ar mazu koncentrāciju.

(4) Pārstrādāti kūtsmēsli satur organisko vielu un barības elementus, jo īpaši slāpekli un fosforu – divus no trim primārajiem makroelementiem, kas noteikti Regulā (ES) 2019/1009. Ilga lietošanas pieredze ir apliecinājusi to agronomisko vērtību.

([1]) OV L 170, 25.6.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1069/2009 (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (OV L 300, 14.11.2009., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1069/oj).

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1605 (2023. gada 22. maijs), ar ko attiecībā uz ražošanas ķēdes beigu punktu noteikšanu noteiktiem organiskajiem mēslojumiem un augsnes ielabotājiem papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009 (OV L 198, 8.8.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1605/oj).

([4]) *Huygens, D, Technical proposals for processed manure as a component material for EU Fertilising Products.*

([5]) Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

(5) Lai nodrošinātu, ka ES mēslošanas līdzeklis, kas satur pārstrādātus kūtsmēslus, laika gaitā saglabā barības elementu saturu, ka dzīvotspējīgu nezāļu sēklu vai augu propagulu saturs tajā ir ierobežots un ka barības elementu emisijas vidē uzglabāšanas laikā tiek samazinātas, ir nepieciešams prasīt pārstrādi papildus tai, kas veicama, lai sasniegtu ražošanas ķēdes beigu punktu. Tātad pārstrādātie kūtsmēsli būtu jāpārstrādā tālāk, lai tie ietu caur sietu, kura acs izmērs ir mazāks par zināmajiem nezāļu sēklu izmēriem, vai arī tie granulās vai tabletēs būtu jāpresē noteiktos apstākļos, kas nodrošina, ka nezāļu sēklas vairs nav dzīvotspējīgas. Var izmantot arī jebkādu citu pārstrādi, ja vien tā nodrošina, ka dzīvotspējīgu nezāļu sēklu saturs ir ierobežots. Pārstrādātus kūtsmēslus varētu arī tālākpārstrādāt tā, lai tie atbilstu vienam no stabilitātes kritērijiem, kas noteikti 3. komponentmateriālu kategorijai "Komposts". Tas nodrošinātu, ka iegūtais materiāls ir stabils, ka pēc produkta laišanas tirgū sadalīšanās neturpinās un ka nezāļu sēklas pēc kompostēšanas procesa vairs nav dzīvotspējīgas.

(6) Lai ierobežotu to 16 policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (PAO_{16}) ([6]) saturu, kuri var rasties kūtsmēslu pārstrādes procesā, būtu jānosaka papildu drošuma kritērijs. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1021 ([7]) noteic, ka uz ražošanas procesā netīši iegūtiem PAO_{16} attiecas izdalīšanās samazināšanas prasības, taču šādos gadījumos piemērojamā robežvērtība tajā nav noteikta. Ņemot vērā lielo risku, ko rada šādu piesārņotāju klātbūtne mēslošanas līdzekļos, ir lietderīgi ieviest stingrākas prasības nekā tās, kas noteiktas Regulā (ES) 2019/1021. Lai nodrošinātu saskanību ar Regulu (ES) 2019/1021, šāda robežvērtība būtu jānosaka komponentmateriāla līmenī, un tā būtu jāpiemēro papildus drošuma kritērijiem, kas attiecīgajai mēslošanas līdzekļu funkcionālajai kategorijai noteikti Regulas (ES) 2019/1009 I pielikumā. Lai atvieglotu atbilstības novērtēšanas procedūru un neradītu nevajadzīgas izmaksas, būtu jāievieš iespēja atbilstību šai prasībai pieņemt bez testēšanas, ja no ražošanas procesa ir skaidrs, ka šī robežvērtība ir ievērota.

(7) Pārstrādātus kūtsmēslus var papildus pārstrādāt tā, lai vēl vairāk uzlabotu to agronomisko vērtību vai drošumu. Regulas (ES) 2019/1009 II pielikuma 10. komponentmateriālu kategorijā būtu jāiekļauj patlaban plaši izmantotas pārstrādes metodes, piemēram, cietās frakcijas un šķidrās frakcijas atdalīšana, žāvēšana, presēšana tabletēs un barības elementu atgūšana. Tomēr termoķīmiskās pārveides procesi, kas notiek augstas temperatūras vai spiediena apstākļos, piemēram, sašķidrināšana, hidrotermiskā karbonizācija, pirolīze, gazifikācija vai sadedzināšana, kūtsmēslu pārstrādes posmos nebūtu jāiekļauj, jo materiāla pārveidošanas procesa specifikas dēļ šādus procesus aptver citas komponentmateriālu kategorijas.

(8) Papildu drošības pasākums būtu kūtsmēslu pārstrādē vajadzīgo piedevu reģistrēšana, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 ([8]), atbilstoši plašajam apstākļu klāstam, kas Regulā (ES) 2019/1009 jau ir noteikts attiecībā uz piedevām citās komponentmateriālu kategorijās. Tas nodrošinātu, ka ražotāji, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1907/2006 veicot riska novērtējumu, ņem vērā to, ka šīs piedevas tiek izmantotas mēslošanas līdzeklī un ka reģistrēti tiek arī materiāli ar mazu tonnāžu.

(9) Turklāt pārstrādāti kūtsmēsli vietējos tirgos var būt pieejami daudzumā, kas pārsniedz pieprasījumu. Lai nodrošinātu, ka to ilgtermiņa uzglabāšana neoptimālos apstākļos nerada nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, ir lietderīgi ierobežot laiku, kādā tos var izmantot par ES mēslošanas līdzekļu komponentmateriālu.

([6]) Naftalīna, acenaftilēna, acenaftēna, fluorēna, fenantrēna, antracēna, fluorantēna, pirēna, benz[a]antracēna, hrizēna, benz[b]fluorantēna, benz[k]fluorantēna, benz[a]pirēna, indēn[1,2,3-cd]pirēna, dibenz[a,h]antracēna un benz[ghi]perilēna summa.

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1021 (2019. gada 20. jūnijs) par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem (OV L 169, 25.6.2019., 45. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1021/oj).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

(10) Lai galalietotājus informētu par iespējamo ietekmi, kādu uz gaisa kvalitāti varētu radīt amonjaks, kas izdalās pārstrādātu kūtsmēslu izmantošanas rezultātā, un aicinātu viņus veikt atbilstošus pasākumus, ar kuriem šādu ietekmi samazina, būtu jāievieš vispārēja marķēšanas prasība, kas attiecas uz pārstrādātus kūtsmēslus saturošiem ES mēslošanas līdzekļiem.

(11) Pārstrādāti kūtsmēsli var saturēt aminopiralīdu vai klopiralīdu, proti, vielas, kuru maksimālie atlieku līmeņi pārtikā un barībā ir noteikti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 396/2005 ([9]). Tāpēc šādus pārstrādātus kūtsmēslus saturošu ES mēslošanas līdzekļu lietotāji būtu pilnībā jāinformē par minēto vielu klātbūtni, lai viņi veiktu vajadzīgos pasākumus, ar kuriem nodrošina, ka izaudzētie kultūraugi atbilst maksimālajiem atlieku līmeņiem.

(12) Tādēļ Regula (ES) 2019/1009 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (ES) 2019/1009 groza šādi:

1) regulas II pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas I pielikumu;

2) regulas III pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas II pielikumu.

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2024. gada 4. martā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 396/2005 (2005. gada 23. februāris), ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/396/oj).

I PIELIKUMS

Regulas (ES) 2019/1009 II pielikuma II daļā ierakstu par kategoriju "*CMC* 10" aizstāj ar šādu:

"***CMC* 10: ATVASINĀTI PRODUKTI REGULAS (EK) Nr. 1069/2009 NOZĪMĒ**

1. ES mēslošanas līdzeklis drīkst saturēt atvasinātus produktus Regulas (EK) Nr. 1069/2009 nozīmē, par kuriem saskaņā ar minēto regulu konstatēts, ka tie ir sasnieguši ražošanas ķēdes beigu punktu, kuri uzskaitīti turpmākajā tabulā un atbilst tajā izklāstītajiem noteikumiem.

Nr.	Komponentmateriāls	Papildu prasības
	Pārstrādāti kūtsmēsli, kas atbilst Deleģētās regulas (ES) 2023/1605 ([1]) 3. panta d) punkta nosacījumiem	1.1. ES mēslošanas līdzeklis pārstrādātus kūtsmēslus drīkst saturēt tikai tad, ja tie vēlākais 36 mēnešus pirms attiecīgā produkta ES atbilstības deklarācijas parakstīšanas apstrādāti tā, lai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1069/2009 sasniegtu beigu punktu, un materiāls ir papildus pārstrādāts tā, lai būtu izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem: a) **vismaz 90 % materiāla sausmasas iet caur sietu ar 0,25 mm aci;** b) **materiāls ir granulēts zem spiediena, sapresēts tabletēs, žāvēts temperatūrā, kas augstāka par 100 °C, vai pakļauts līdzvērtīgam procesam, kurš nodrošina, ka dzīvotspējīgu nezāļu sēklu un augu propagulu saturs pārstrādātajos kūtsmēslos nepārsniedz 3 vienības uz litru; vai** c) **materiāls atbilst vismaz vienam no kategorijas "CMC 3" 5. punktā noteiktajiem stabilitātes kritērijiem.** 1.2. Ar materiālu, kas minēts 1.1. punktā, drīkst veikt vienu vai vairākus no šādiem papildu procesiem: a) pārstrāde ar kategorijā "*CMC* 2" minētajām metodēm; b) bioloģiska apstrāde, kas ietver nitrifikāciju un denitrifikāciju; c) cietās frakcijas un šķidrās frakcijas mehāniska atdalīšana; d) barības elementu un/vai organiskā oglekļa atgūšanas procesi bez nodoma citādi pārveidot materiālu; e) ķīmiska pārstrāde, kurā maina pH, bez nodoma citādi pārveidot materiālu; f) fizikāla pārstrāde, kurā atdala ūdeni un materiālu pārveido pulverī, granulās vai tabletēs, bez nodoma citādi pārveidot materiālu. 1.3. Piedevas, kas vajadzīgas 1.1. un 1.2. punktā minētajai pārstrādei, drīkst izmantot, ja: a) piedeva atbilst kategorijas "*CMC* 1" 2. punktā noteiktajai prasībai; b) katrā procesā vajadzīgo piedevu koncentrācija nepārsniedz 5 % (masas) pārstrādāto kūtsmēslu vai frakcijas, kas attiecīgajā procesā izmantota par ielaidmateriālu. 1.4. Pārstrādātie kūtsmēsli satur ne vairāk kā 6 mg PAO_{16} ([2]) uz kg sausnas. 1.5. Pārstrādātos kūtsmēslus, ko paredzēts izmantot par ES mēslošanas līdzekļa komponentmateriālu, uzglabā tā, lai tie būtu pasargāti no nokrišņiem un tiešiem saules stariem.

([1]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1605 (2023. gada 22. maijs), ar ko attiecībā uz ražošanas ķēdes beigu punktu noteikšanu noteiktiem organiskajiem mēslojumiem un augsnes ielabotājiem papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009 (OV L 198, 8.8.2023., 1. lpp.).

([2]) Naftalīna, acenaftilēna, acenaftēna, fluorēna, fenantrēna, antracēna, fluorantēna, pirēna, benz[a]antracēna, hrizēna, benz[b]fluorantēna, benz[k]fluorantēna, benz[a]pirēna, indēn[1,2,3-cd]pirēna, dibenz[a,h]antracēna un benz[ghi]perilēna summa.

2. Ja no komponentmateriāla rakstura vai pārstrādes vai no ES mēslošanas līdzekļa ražošanas procesa noteikti un neapstrīdami izriet atbilstība 1.4. punktā noteiktajai prasībai, atbilstības novērtēšanas procedūrā uz ražotāja atbildību var bez pārbaudes (piemēram, testēšanas) pieņemt, ka šāda atbilstība panākta.”.

II PIELIKUMS

Regulas (ES) 2019/1009 III pielikuma I daļā iekļauj šādu 7.c un 7.d punktu:

"7.c Ja ES mēslošanas līdzeklis satur pārstrādātus kūtsmēslus, kas minēti II pielikuma II daļas kategorijā "*CMC* 10", etiķetē iekļauj informāciju par iespējamo ietekmi, kādu uz gaisa kvalitāti rada amonjaks, kas izdalās mēslošanas līdzekļa lietošanas rezultātā, un aicinājumu lietotājiem veikt atbilstīgus ietekmes mazināšanas pasākumus.

Ja ES mēslošanas līdzeklis satur pārstrādātus kūtsmēslus, kas minēti II pielikuma II daļas kategorijā "*CMC* 10", etiķetē iekļauj šādu brīdinājumu: "Mēslošanas līdzeklis var saturēt aminopiralīdu vai klopiralīdu, un to nedrīkst izmantot pret šīm vielām jutīgu augu, piemēram, pupiņu, āboliņa, lēcu, zirņu, salātu, saulespuķu un tomātu, audzēšanā. Mēslošanas līdzeklis jālieto tā, lai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 396/2005 noteiktie maksimālie atlieku līmeņi pārtikā vai barībā netiktu pārsniegti" vai līdzīgs brīdinājums. Šāds brīdinājums nav vajadzīgs, ja ES mēslošanas līdzekļos, kas satur pārstrādātus kūtsmēslus, nav vairāk kā 50 µg aminopiralīda vai klopiralīda uz kg sausnas.

7.d Ja ES mēslošanas līdzeklis satur no kūtsmēsliem iegūtu komponentmateriālu, norāda kopējo no kūtsmēsliem iegūtā slāpekļa saturu."